Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ
Nauki Humanistyczne, Numer Specjalny 9 (1/2018), s. 47–70
e-ISSN 2082-3916 | p-ISSN 2082-419X
www.doktoranci.uj.edu.pl/zeszyty/nauki-humanistyczne

Patrycja Duc-Harada

Uniwersytet Jagielloński
Wydział Filologiczny
Instytut Orientalistyki
Zakład Japonistyki i Sinologii
e-mail: duc.patrycja@gmail.com

Analiza procesów słowotwórczych oraz semantycznych zachodzących w *gendai kyanpasu kotoba*, czyli współczesnej mowie japońskich studentów

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zjawiska *gendai kyanpasu kotoba* 'współczesnej mowy studentów' w Japonii, a przede wszystkim dokonanie analizy głównych procesów słowotwórczych oraz semantycznych zachodzących w obrębie tej kategorii języka młodzieżowego (*wakamono kotoba*).

W części wprowadzającej mowa japońskich studentów zostaje przedstawiona jako zjawisko wieloaspektowe. Tendencja do tworzenia licznych neologizmów oraz skrótów odnoszących się do codziennego życia studentów lub w sposób obrazowy je przedstawiających to zjawisko uniwersalne, które w szerokim zakresie funkcjonuje również na płaszczyźnie mowy polskich studentów.

Druga część poświęcona jest analizie samego terminu *kyanpasu kotoba*. Pokrótce zostaje przedstawiona etymologia pojęcia oraz sposoby jego definiowania. Kategoria *kyanpasu kotoba* zostaje uznana za socjolekt, który ze względu na popularność, a także krótkotrwałość niektórych neologizmów można klasyfikować również do tzw. słownictwa modnego (*ryūkōgo*).

W kolejnej części, poświęconej analizie głównych procesów słowotwórczych, zostają opisane popularne przykłady rzeczowników, czasowników i przymiotników. W obrębie kategorii rzeczowników przedstawione zostają procesy skracania wyrazów lub tworzenia kontrakcji ze złożeń lub fraz, tworzenia neologizmów, a także hybryd językowych. W obrębie czasowników opisane zostają funkcjonujące w środowisku studenckim czasowniki koniugacji spółgłoskowej z rdzeniem rodzimym lub zapożyczonym. W obrębie kategorii przymiotników przedstawione zostają popularne formy przymiotników predykatywnych i niepredykatywnych.

W części poświęconej analizie głównych procesów semantycznych przedstawione są często obserwowane w środowisku studenckim formy ingerencji w semantykę wyrazów i wyrażeń. Wyróżnić tutaj należy ekstensję semantyczną, redukcję semantyczną, metaforyzację, metonimizację, a także zjawisko ikoniczności.

W części podsumowującej zostaje dokonana ocena współczesnej mowy japońskich studentów. Liczne innowacje językowe, charakteryzujące *kyanpasu kotoba* ze względu na ograniczenia czasu, miejsca i przynależności, należy uznać przede wszystkim za przejaw typowej dla młodego pokolenia zabawy językiem, która nie wpływa w sposób zasadniczy na normę językową.

SŁOWA KLUCZOWE

mowa studentów, język młodzieży, metafora, metonimia, ekstensja semantyczna, ikoniczność, neologizmy, skróty i skrótowce

Wprowadzenie

W badaniach socjolingwistycznych poświęconych analizie współczesnych strategii komunikacyjnych[1] oraz zjawisku zmiany językowej prowadzonych w ostatnich dziesięcioleciach w Japonii pojawia się zagadnienie mowy młodego pokolenia, które zarówno w dyskursie naukowym, jak i w obiegu potocznym znane jest jako *wakamono kotoba* 若者言葉 'język młodzieży'. Na płaszczyźnie językoznawstwa japońskiego zjawisko to omawiają między innymi: Yonekawa, Inoue, Yarimizu, Koyano oraz Satō[2].

---

[1] W niniejszym artykule określenie *współczesny* (wraz z wariantami *współczesne*, *współczesna*) (jap. *gendai* 現代) w odniesieniu do mowy oraz strategii komunikacyjnych Japończyków rozumiane jest jako odnoszący się lub opisujący zachowania językowe obserwowane w ostatnich dziesięcioleciach, mniej więcej od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku do dnia dzisiejszego.

[2] A. Yonekawa, *Gendai wakamono kotoba kō* [Rozważania nad współczesnym językiem młodzieży], Tokio 1996; idem, *Wakamono kotoba jiten* [Słownik języka młodzieżowego]. Tokio 1997; idem, *Wakamonogo o kagaku suru* [Badając język młodzieży]. Tokio 1998; H. Inoue, Ōsaka Kyōiku Daigaku kyanpasu kotoba [Język kampusowy Uniwersytetu Ōsaka Kyōiku], 2000, [online] http://www.osaka-kyoiku.ac.jp/~inoue/hougen.index/kyanpasukotoba/16gaira-igo.htm [dostęp: 2.09.2017]; K. Yarimizu, *Shutoken no gengo no jittai to dōkō ni kansuru kenkyū. Zenkoku wakamonogo chōsa chizushū* [Badania nad aktualną sytuacją oraz trendami w języku okręgu stołecznego. Język młodzieży całego kraju – prezentacja wyników na mapach], Tokio 20; T. Koyano, *Wakamono kotoba to Nihongo kyōiku* [Język młodzieży a nauczanie języka japońskiego], 2007, [online] http://www001.upp.so-net.ne.jp/ketoba/wakamono-kotobatoNihongokyouiku.htm [dostęp: 5.10.2017]; T. Satō, *Wakamono no hōgen ni miru gengo henka. Gunma-ken no shinhōgen o rei ni* [Zmiana językowa obserwowana w dialekcie młodzieży. Na przykładzie „nowego dialektu" prefektury Gumna], "Kyōai Gakuen University. Research Notes" 2008, No. 8; idem, *Jakunensō no hōgen shiyō. Gakkō hōgen* [Użycie dialektu przez młodzież. Dialekt szkolny], "Kyōai Gakuen University. Research Notes" 2012, No. 12.

Określenie *wakamono kotoba* odnosi się do niezwykle obszernej i wewnętrznie zróżnicowanej kategorii słownictwa, a także bardziej rozbudowanych struktur morfologicznych i form gramatycznych, które są w dynamicznym tempie tworzone przez Japończyków w okresie dorastania, zazwyczaj w wieku poprzedzającym samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie związane z rozpoczęciem kariery zawodowej (mniej więcej do 25. roku życia).

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie jednego z wariantów *wakamono kotoba*, a mianowicie języka japońskich studentów określanego jako *kyanpasu kotoba* キャンパス言葉 'język kampusowy'. Zjawisko to obejmuje przede wszystkim neologizmy oraz formy skrótowe tworzone przez uczniów i studentów japońskich liceów oraz uczelni wyższych. Dokonana w artykule krótka analiza głównych procesów słowotwórczych oraz semantycznych zachodzących w obrębie tej kategorii języka młodzieżowego ma służyć wskazaniu istotnej funkcji mowy młodzieżowej, którą jest odzwierciedlanie fragmentów życia – w tym wypadku tych aspektów życia młodego pokolenia, które są związane z funkcjonowaniem na kampusie uczelni. Intencją autora jest rozważenie, czy *kyanpasu kotoba* należy uznawać za istotne narzędzie manifestacji określonych zachowań i postaw młodzieżowych, a także formę wyrażania nastawienia studentów do różnych aspektów życia, zwłaszcza sfery nauki oraz egzystowania w grupie.

W kontekście niniejszej analizy należy podkreślić, iż moda na tworzenie nowych jednostek leksykalnych w obrębie danej uczelni nie jest zjawiskiem typowym wyłącznie dla środowiska japońskiego. Również w polskiej mowie potocznej odnajdujemy liczne przykłady wyrazów tworzonych i używanych przez uczniów i studentów[3].

W kolokwialnej polszczyźnie napotykamy liczne formy językowe, które można uznać za wspólne, czyli ogólnie znane i stosowane przez polskich uczniów i studentów. Za pośrednictwem przekazu ustnego oraz mediów przeszły one do ogólnego obiegu i utrwaliły się w świadomości większości Polaków, toteż zetknięcie się z nimi nie stanowi żadnej bariery językowej pomiędzy społecznością uczącą się a osobami w żaden sposób niezwiązanymi z placówkami naukowymi.

UJ (czyt. *ujot*) ← skrótowiec literowy powstały z pierwszych liter dwuczłonowej nazwy własnej *Uniwersytet Jagielloński*

kolos ← kontrakcja leksemu *kolokwium*, który oznacza pisemny lub ustny test sprawdzający bieżącą wiedzę

poprawka ← od wyrażenia *egzamin poprawkowy*; utworzony w procesie ekstensji semantycznej wyrazu *poprawka* (pierwotnie 'korekta, modyfikacja')

polak ← od wyrażenia *zajęcia z języka polskiego*; utworzony w procesie ekstensji wyrażenia *Polak* (pierwotnie 'obywatel Polski'); przykład użycia: Iść na *polaka* = Iść na *zajęcia z języka polskiego*

[3] Wszystkie wymienione w niniejszym artykule przykłady form charakterystycznych dla mowy polskich studentów są wyrazem wewnętrznej kompetencji językowej autorki, która jako absolwentka (a obecnie wykładowca) japonistyki na jednej z polskich uczelni miała sposobność używania tego rodzaju form językowych w codziennej komunikacji.

zerówka ← neologizm powstały od wyrażenia *egzamin zerowy*, czyli taki, do którego podchodzi się przed rozpoczęciem sesji, a uzyskanie negatywnej oceny obliguje do przystąpienia do pierwszego terminu

Innym zjawiskiem funkcjonującym w obrębie mowy studenckiej jest zbiór jednostek, które powstały w zamkniętym środowisku danej szkoły lub uczelni i w związku z tym zazwyczaj znane są wyłącznie osobom aktywnie uczestniczącym w jej życiu akademickim. Zrozumienie tego rodzaju wyrażeń przez osoby niezwiązane w żaden sposób z określoną placówką zdarza się sporadycznie i w związku z tym określamy je mową środowiska zamkniętego. Poniższe przykłady zostały zapożyczone z języka studentów krakowskiej japonistyki.

saborować 'nie iść na zajęcia', 'wagarować' ← od jap. czasownika kolokwialnego *saboru* サボる 'wagarować', którego rdzeń stanowi segment zapożyczenia z francuskiego *sabotāju* サボタージュ 'sabotaż'; przykład użycia: Dziś *saboruję* = Dziś *nie idę na zajęcia*

sensejówka 'pokój profesorski' ← od jap. rzeczownika *sensei* 先生 'profesor; mistrz, nauczyciel'; leksem powstały w oparciu o polski model tworzenia nazw miejsc przez dodanie formantu -ówka do wyrazu podstawowego

gakka 'japonistyka', dosł. 'zakład' ← od drugiego segmentu nazwy własnej *Nihon gakka* 日本学科 'Zakład Japonistyki'; przykład użycia: Wczoraj na *gakce…* = Wczoraj w *Zakładzie Japonistyki i Sinologii…*

kandzie 'znaki *kanji*' lub 'zajęcia z pisma japońskiego' ← spolszczona pod względem ortografii i wymowy forma japońskiego wyrażenia *kanji* 漢字 'znaki pochodzenia chińskiego'; przykład użycia: Wczoraj na *kandziach* przerobiliśmy kolejnych piętnaście znaków = Wczoraj na *zajęciach z pisma japońskiego* przerobiliśmy kolejnych piętnaście znaków

monbu 'egzamin organizowany przez MEXT', 'stypendium fundowane przez MEXT' ← od pierwszego segmentu nazwy własnej *Monbu kagakushō* 文部科学省 'Ministerstwo Edukacji, Kultury, Sportu, Nauki i Technologii'; przykład użycia: Jechać na *monbu* = 1. Jechać na *egzamin organizowany przez MEXT*, 2. Jechać na *stypendium organizowane przez MEXT*

kohaje 'studenci niższego roku' ← spolszczona forma rzeczownika *kōhai* 後輩 'junior; osoba z krótszym stażem w szkole lub w pracy'

senpaje 'studenci wyższego roku' ← spolszczona forma rzeczownika *senpai* 先輩 'senior; osoba z dłuższym stażem w szkole lub w pracy'

W tym miejscu warto zauważyć, iż chociaż studenci, absolwenci, a także w większości przypadków pracownicy Zakładu Japonistyki i Sinologii Uniwersytetu Jagiellońskiego raczej nie mają trudności ze zrozumieniem tego typu kolokwializmów, stanowią one swoisty szyfr językowy dla osób niezwiązanych ze środowiskiem japonistyki krakowskiej. Wspomniane jednostki językowe, utworzone w procesie zabawy japońskimi leksemami oraz morfemami, świadczą o tym, iż dla studentów język jest z jednej strony narzędziem ułatwiającym i umilającym komunikację,

a z drugiej swoistym narzędziem kodowania informacji. Nie tylko brak znajomości podstaw języka japońskiego, ale również brak orientacji w sprawach związanych z nauką i życiem studentów japonistyki uniemożliwia zrozumienie i posługiwanie się leksemami zaliczanymi do języka takiego, w pewnym sensie, zamkniętego środowiska.

Rozważana w niniejszym artykule kategoria *kyanpasu kotoba* poddawana jest wieloaspektowym analizom zarówno przez japońskich socjolingwistów, jak również specjalistów w dziedzinie nauczania współczesnej japońszczyzny. Pod wieloma względami, zarówno funkcjonalnymi, jak i formalnymi, nie różni się ona od wariantu polskiej mowy uczniowskiej, którą wcześniej określiliśmy jako mowę środowiska zamkniętego. Niemniej jednak zauważamy, iż na płaszczyźnie japońskiej refleksji językoznawczej zjawisku temu poświęca się znacznie więcej uwagi[4]. Świadczą o tym przede wszystkim liczne japońskie publikacje poświęcone analizie słownictwa kampusowego, autorstwa między innymi Nagase, Yonekawy, Koyano czy Nakatō[5]. Ponadto w ostatnich latach wykładowcy niektórych japońskich uczelni przy współpracy ze studentami tworzą słowniki oraz strony internetowe zawierające popularne przykłady mowy studenckiej. Wymienić tutaj należy między innymi: Ōsaka Kyōiku Daigaku kyanpasu kotoba („Język kampusowy Uniwersytetu Pedagogicznego w Osace"), *Kōnan Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* („Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Kōnan" w Kobe), *Waseda Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* („Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Waseda" w Tokio), *Kōbe Gakuin Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* („Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Kōbe Gakuin" w Kobe), *Ritsumeikan Daigaku Kyanpasu kotoba jiten* („Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Ritsumeikan" w Kioto).

---

[4] W polskich tekstach publikowanych w ostatnich latach również podejmowana jest tematyka języka młodzieży oraz gwary uczniowskiej, ale zauważamy, iż analiza ta ogranicza się głównie do opracowań leksykograficznych: *Wypasiony słownik najmłodszej polszczyzny* (2003), *Wyczesany słownik najmłodszej polszczyzny* (2005) oraz *Totalny słownik najmłodszej polszczyzny* (2007) autorstwa Bartka Chacińskiego, *Słownik slangu młodzieżowego* (2001) Macieja Czeszewskiego, *Nowy słownik gwary uczniowskiej* pod red. Haliny Zgółkowej (2004), *Słownik gwary młodzieżowej. Tylko dla dorosłych* (2013) Magdaleny Dziurdy i Piotra Choroby, *Słowniczek współczesnej gwary uczniowskiej* (2016) pod red. Moniki Kresy.

[5] J. Nagase, *Kyanpasu kotoba no zōgohō* [Reguły tworzenia języka kampusowego], "Senshū kokubun", Tokio 1992, No. 50; A. Yonekawa, *Shūdango no kenkyū* [Badania nad językiem zbiorowości], Tokio 2009; T. Koyano, *Joshi daigakusei no kyanpasu kotoba* [Język kampusowy studentek uczelni wyższych], "Nihongogaku" 1994, No. 13 (10), [online] http://www001.upp.so-net.ne.jp/ketoba/joshidaigakusei.htm [dostęp: 20.08.2017]; Y. Nakatō, *Kyanpasu kotoba kenkyū no kore made to kore kara* [Badania nad językiem kampusowym do teraz i od teraz], 2003, [online] http://ha8.seikyou.ne.jp/home/wexford/19ynkt.pdf [dostęp: 10.09.2017].

1. *Kyanpasu kotoba* – pochodzenie, definicja, klasyfikacja

Wyrażenie *kyanpasu kotoba* jest hybrydą językową stanowiącą połączenie zapożyczenia z języka angielskiego oraz wyrazu rodzimego. Pierwszy wyraz, *kyanpasu* キャンパス, pochodzi od angielskiego wyrazu *campus* 'kampus, miasteczko akademickie, zabudowany teren uczelni wyższej'. Zauważamy, iż zapożyczona została również semantyka wyrazu, a zatem na płaszczyźnie japońszczyzny stosowany jest w odniesieniu do wyznaczonego terenu uczelni wyższej. Druga część wyrażenia, ことば, to leksem pochodzenia japońskiego, który może być tłumaczony zarówno w ujęciu dystrybutywnym jako 'wyraz', 'leksem', jak również w ujęciu kolektywnym, odnosząc się do języka jako całości[6]. Ze względu na to, iż omawiana w niniejszym artykule kategoria obejmuje nie tylko słownictwo, ale również pewne nieliczne formy gramatyczne, kategorię *kyanpasu kotoba* będziemy nazywać j ę z y k i e m kampusowym, a nie s ł o w n i c t w e m kampusowym[7].

Harada przedstawia krótką definicję *kyanpasu kotoba*, w której zauważa, iż język kampusowy może mieć charakter ograniczony wyłącznie do jednego, określonego kampusu, albo wspólny dla wielu różnych uczelni[8].

---

[6] Wyraz *kotoba* w ujęciu dystrybutywnym występuje w japońskich wyrażeniach i kolokacjach: *kotoba no imi* 言葉の意味 'znaczenie wyrazu', *muzukashii kotoba* 難しい言葉 'trudne słowo' itp., a w ujęciu kolektywnym w takich wyrażeniach, jak *hanashikotoba* 話し言葉 'język mówiony', *kakikotoba* 書き言葉 'język pisany', *onna kotoba* 女言葉 'mowa kobiet' itp.

[7] Kategoria *kyanpasu kotoba* obejmuje w przeważającym zakresie słownictwo, a przede wszystkim rzeczowniki powstałe w procesie skracania w obrębie wyrazu lub kontraktowania połączeń wyrazowych, akronimy, a także czasowniki spółgłoskowe. Niemniej jednak nie można ignorować faktu, iż w jej obrębie w niewielkim, ale dostrzegalnym stopniu znajdują się również formy gramatyczne. Wymienić tutaj należy m.in. formę *shicharu* しちゃる, która stanowi dialektalny wariant formy *shite ageru* してあげる 'zrobić coś dla kogoś', użycie partykuły *nen* ねん w miejscu partykuły kończącej zdanie *no* の w takich wyrażeniach, jak *iku nen* 行くねん (zamiast *iku no* 行くの 'idę'), a także końcówkę dialektalną *-ren* れん odpowiadającą formie potencjalnej zaprzeczonej *-rarenai* られない 'nie jest możliwe' w takich wyrażeniach, jak *shinjiren* 信じれん (zamiast *shinjirarenai* 信じられない 'nie do uwierzenia'). Wszystkie wskazane przykłady pochodzą z języka kampusu Uniwersytetu Kōnan w Kobe. Zob. *Kōnan Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* [Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Kōnan], [online] http://ha8.seikyou.ne.jp/home/wexford/newpage100.htm [dostęp: 10.09.2017], wersja internetowa na podstawie słownika wydanego w 1992 roku.

[8] K. Harada, *Hitotsubashi Daigaku kyanpasu kotoba chōsa* [Badania nad językiem kampusowym na Uniwersytecie Hitotsubashi], „Hitotsubashi University Repository", Tokio 2013, No. 4, s. 110: あるキャンパスで使われる若者ことばの下位分類で、特定のキャンパスのみで使われる場合もあれば、いくつかのキャンパスに共通して使われていることばもある。(Aru kyanpasu de tsukawareru wakamono kotoba no kai bunrui de, tokutei no kyanpasu nomi de tsukawareru baai mo areba, ikutsuka no kyanpasu ni kyōtsū shite tsukawarete iru kotoba mo aru. / „Jeden z wariantów języka młodzieży używany na określonym kampusie uczelni, w którym wyróżniamy zarówno słownictwo typowe wyłącznie dla tego kampusu, jak również takie, które jest wspólne dla wielu uczelni").

Natomiast Nagase podaje definicję tego zjawiska, podkreślając, iż *kyanpasu kotoba* to język określonej grupy młodych ludzi, który poza funkcją komunikacyjną i zabawową odgrywa również istotną rolę w umacnianiu poczucia solidarności i integracji między studentami[9].

Pierwsze rozważania nad zjawiskiem mowy studenckiej można znaleźć w opracowaniach pochodzących z przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Nie wspominano wówczas o istnieniu zjawiska określanego mianem *kyanpasu kotoba*, ale akcentowano funkcjonowanie specyficznej mowy uczniowskiej jako jednej z subkategorii *shūdango* 集団語 'języka grupy' w pracach między innymi Shibaty oraz Watanabego[10].

Określenie *kyanpasu kotoba* pojawiło się po raz pierwszy pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku w nazwach słowników poświęconych opisowi neologizmów tworzonych przez studentów japońskich uczelni wyższych. W latach dziewięćdziesiątych opublikowano pierwsze opracowania naukowe poświęcone zjawisku języka kampusowego, których autorami byli japońscy badacze reprezentujący nurt *Nihongogaku* 日本語学 'językoznawstwa japońskiego'. Wymienić tutaj należy

---

[9] J. Nagase, op. cit., s. 1: キャンパス言葉とは学生が日常、自分達の間で使っていることばのことである。これらの言葉は学生により造られ、あるいは、採用されて普段の生活の中で使われている。だからキャンパス言葉は学生だけが使っている言葉とはかぎらない。もっと広く、隠語的な語や流行語、新語等が含まれている。言葉を変えれば、ある大学のキャンパスで学生諸君が日頃使っている言葉といえる。これらの言葉にはたぶんに言葉遊びの要素が含まれている。また、それを使うことにより、相互の連帯感や仲間意識を強化しあう（心理的統合の強化）という機能も持っている。その意味で、キャンパス言葉は集団語の中のスラングと考えてよい。(Kyanpasu kotoba to wa gakusei ga nichijō, jibuntachi no aida de tsukatte iru kotoba no koto de aru. Korera no kotoba wa gakusei ni yori tsukurare, arui wa, saiyō sarete fudan no seikatsu no naka de tsukawarete iru. Dakara kyanpasu kotoba wa gakusei dake ga tsukatte iru to wa kagiranai. Motto hiroku, ingoteki na go ya ryūkōteki, shingo nado ga fukumarete iru. Kotoba o kaereba, aru daigaku no kyanpasu de gakusei shokun ga higoro tsukatte iru kotoba to ieru. Korera no kotoba ni wa tabun ni kotoba asobi no yōso ga fukumarete iru. Mata, sore o tsukau koto ni yori, sōgo no rentaikan ya nakama ishiki o kyōka shiau (shinriteki tōgō no kyōka) to iu kinō mo motte iru. Sono imi de, kyanpasu kotoba wa shūdango no naka no surangu to kangaete yoi. / „Język kampusowy to język, którego studenci używają we wzajemnej komunikacji na co dzień. Formy, które są tworzone lub adaptowane przez studentów, pojawiają się w codziennym życiu. Dlatego nie można twierdzić, iż używają ich wyłącznie studenci. Do tej kategorii należą również wyrazy o charakterze tajnym, modne słowa, neologizmy itp. Innymi słowy, jest to słownictwo używane zazwyczaj przez studentów danej uczelni wyższej. Możemy w nim odnaleźć element zabawy językowej. Poza tym spełnia ono funkcję umacniania świadomości grupowej oraz poczucia wzajemnej solidarności (umacniania psychologicznej integracji). W takim sensie możemy myśleć o języku kampusowym jako slangu, stanowiącym jeden z języków zbiorowości").

[10] Y. Nakatō, op. cit. Zob. T. Shibata, *Shakai gengogaku no kadai* [Zagadnienia socjolingwistyczne], Tokio 1978; T. Watanabe, *Ingo no sekai. Shūdango e no izanai* [Świat języka tajnego. Wprowadzenie do języka grup], Tokio 1981.

przede wszystkim artykuły wchodzące w skład zbiorowej publikacji *Wakai josei no kotoba* („Język młodych kobiet") z 1994 roku: Jirō Nagase *Joshi daigakusei no kyanpasu kotoba no zenkoku bunpu* („Ogólnokrajowa dystrybucja języka kampusowego studentek"), Tetsuo Koyano *Joshi daigakusei no kyanpasu kotoba* („Język kampusowy studentek"), Tsutomu Takayama *Joshi kōkōsei no kyanpasu kotoba* („Język kampusowy licealistek"), Akihiko Yonekawa *Wakai josei no kotoba no shinrigaku, shakaiteki haikei* („Tło społeczne i psychologiczne języka młodych kobiet")[11].

Kiedy w 1996 roku Yonekawa wyróżnił *kyanpasu kotoba* – obok języka młodych pracownic biurowych (*ofisu redī kotoba* オフィスレディーことば) oraz języka młodych pracujących mężczyzn (*wakai dansei shakaijin kotoba* 若い男性社会人ことば) – jako jedną z trzech kategorii ówczesnej mowy młodzieży, kategoria ta stała się nieodłączną częścią refleksji nad młodzieżowymi odmianami współczesnej japońszczyzny i tak pozostaje do dnia dzisiejszego[12]. Warto w tym miejscu zauważyć, że chociaż większość badaczy języka japońskiej młodzieży powołuje się wciąż na klasyfikację zaproponowaną ponad dwadzieścia lat wcześniej przez Yonekawę, z trzech wyróżnionych przez niego odmian środowiskowych jedynie *kyanpasu kotoba* należy uznać za kategorię nadal aktualną i w pełni odzwierciedlającą współczesne realia społeczne i językowe.

Współcześnie problematyka języka młodych pracownic biurowych, określanych jako *OL* オーエル (od pierwszych liter japońskiego wyrażenia *ofisu redī* オフィスレディー, powstałego w oparciu o leksemy angielskie *office* 'biuro' + *lady* 'pani'), jak również młodych pracujących mężczyzn nie jest podejmowana w rozważaniach nad zmianami zachodzącymi w obrębie japońszczyzny młodego pokolenia. Wynikać to może z samej semantyki określenia *wakai* 若い 'młody, młoda', gdyż obecnie kategoria ta bardziej niż przez sztywne ramy wiekowe, abstrahując od subiektywnych odczuć mówiącego, który może uważać się za osobę młodą lub nie, ograniczana jest przez przynależność do środowiska osób jeszcze niepracujących, a więc takich, które nie uzyskały statusu osób samodzielnych, zarabiających na swoje utrzymanie, określanego mianem *shakaijin* 社会人, dosł. 'osoba społeczna'. A zatem obecnie osoba młoda będzie kojarzona przede wszystkim z osobą wciąż utrzymywaną przez rodziców, uczącą się, studiującą lub ewentualnie zajmującą się pracą dorywczą w niepełnym wymiarze godzin. Natomiast naturalną konsekwencją tego, iż współcześni młodzi Japończycy, niezależnie od wieku i płci, mają równe prawo do kształcenia się, będzie stopniowe oddalanie się granicy kończącej etap młodości.

Rozważany w niniejszym artykule wariant potocznej odmiany języka jest zatem socjolektem, którego stosowanie w codziennej komunikacji obłożone jest określonymi ograniczeniami. Podkreślić tutaj należy przede wszystkim trzy ograniczenia: przynależności (do danej uczelni wyższej), miejsca (teren kampusu) oraz

[11] Ibidem, s. 1.
[12] A. Yonekawa, *Gendai wakamono kotoba kō*, op. cit., s. 13.

czasu (okres kształcenia się). Niemniej jednak, ze względu na bogactwo atrakcyjnie brzmiących nowinek językowych powstałych w rezultacie zabawy, *kyanpasu kotoba* sporadycznie przenikają do powszechnego obiegu, stając się elementami tak zwanego *ryūkōgo* 流行語 'modnego słownictwa, modnego języka' i utrzymują się w języku potocznym do czasu, kiedy zostaną zastąpione przez kolejne neologizmy, bardziej atrakcyjne i lepiej odzwierciedlające zastaną rzeczywistość[13].

Analiza wyrazów i wyrażeń powstałych w japońskim środowisku studenckim w ostatnich latach pozwala zauważyć typowe schematy ich tworzenia, zarówno na płaszczyźnie formy, jak i treści. Poniżej przedstawione zostaną główne procesy słowotwórcze oraz semantyczne zachodzące w obrębie kategorii *kyanpasu kotoba*, w oparciu o przykłady pochodzące ze słowników oraz stron internetowych tworzonych przez studentów japońskich uczelni wyższych, które zostały wspomniane we wprowadzeniu, a także z badań terenowych przeprowadzonych w 2015 roku w formie kwestionariusza oraz wywiadów. W badaniu poświęconym analizie języka młodzieży kształcącej się w miastach Tokio oraz Osaka uczestniczyło 401 studentów z następujących uczelni: Uniwersytet Ōsaka Kyōiku w Osace (125 osób), Żeński Uniwersytet Baika w Ibaraki, pref. Osaka (50 osób), Uniwersytet Bunkyō Gakuin w Tokio (78 osób), Uniwersytet Keiō Gijuku w Tokio (68 osób), Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio (37 osób), Uniwersytet Języków Obcych w Tokio (24 osoby), Żeński Uniwersytet Ochanomizu w Tokio (9 osób). Każdy z analizowanych przykładów zostanie opatrzony informacją podaną w nawiasie na temat przykładowego miejsca występowania.

2. Główne procesy słowotwórcze zachodzące we współczesnej mowie japońskich studentów

Do kategorii *kyanpasu kotoba* należą przede wszystkim jednostki leksykalne odzwierciedlające codzienne życie studentów. Są one tworzone w głównej mierze od nazw budynków, sal, zajęć, egzaminów, udogodnień znajdujących się na terenie lub w pobliżu kampusu, nazw festiwali i imprez związanych z uczelnią, form spędzania wolnego czasu przez studentów, a także nazwisk pracowników naukowych. Poza funkcją zabawową, szyfrującą, a także funkcją ułatwiania komunikacji (przede wszystkim w procesie skracania, tworzenia akronimów oraz czasowników odrzeczownikowych), mają one służyć do wyrażania nastawienia studenta do nauki,

[13] Znanymi przykładami *kyanpasu kotoba*, które ze względu na swoją popularność rozpowszechniły się poza granicami kampusu uczelni i dlatego trudno jednoznacznie ustalić ich pochodzenie, są m.in. kontrakcje *sotsuron* 卒論 od *sotsugyō ronbun* 卒業論文 'praca dyplomowa' (dosł. 'praca pisemna na zakończenie szkoły') oraz *rakutan* 楽単 od *raku ni toreru tan'i* 楽に取れる単位 'łatwe do zaliczenia', a także wyrażenie *jugyō o kiru* 授業を切る 'urwać się z zajęć', będące kalką z języka angielskiego *to cut classes*, które stosuje się zamiennie z *jugyō o saboru* 授業をサボる 'wagarować'.

kolegów i koleżanek należących do tych samych jednostek (tj. wydziału, instytutu, zakładu, koła studenckiego, kółka zainteresowań) oraz innych zjawisk pośrednio lub bezpośrednio związanych z codziennością na kampusie.

Na płaszczyźnie leksykalnej należy klasyfikować *kyanpasu kotoba* według części mowy, dzieląc je na rzeczowniki, czasowniki oraz przymiotniki. Tego typu klasyfikację zaproponował Inoue, analizując popularne leksemy z elementami języków obcych w mowie studentów Uniwersytetu Pedagogicznego w Osace[14]. W niniejszym artykule zostanie dokonane rozszerzenie zakresu podziału zaproponowanego przez wspomnianego badacza na leksemy pochodzenia rodzimego oraz obcego.

2.1. Rzeczowniki

a) Skracanie w obrębie jednego wyrazu

supego スペ語 'zajęcia z języka hiszpańskiego ← kontrakcja *supeingo* スペイン語 (Uniwersytet Ritsumeikan w Kioto)

doigo ドイ語 'zajęcia z języka niemieckiego' ← *doitsugo* ドイツ語 (Uniwersytet Ritsumeikan)

sairi さいり 'powtarzanie niezaliczonego kursu' ← *sairishū* 再履修 (Uniwersytet Kōnan w Kobe)

nikai にかい 'student drugiego roku' ← *nikaisei* 二回生 (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

gakusai 学祭 'festiwal uniwersytecki, juwenalia' ← *daigakusai* 大学祭, albo *gakuensai* 学園祭 (Uniwersytet Kōnan)

b) Kontrakcje połączeń i ciągów wyrazowych

katekyō かてきょー, *katekyo* かてきょ, *kakyo* かきょ 'tutor, korepetytor' ← *katei kyōshi* 家庭教師 (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

danpa ダンパ 'impreza taneczna' ← *dansu pātī* ダンスパーティー (Uniwersytet Kōnan)

yanmaga ヤンマガ 'magazyn młodzieżowy' ← *yangu magajin* ヤングマガジン (Uniwersytet Kōnan)

nanran なんらん 'zestaw *Kōnan lunch*' ← *Kōnan ranchi* 甲南ランチ (Uniwersytet Kōnan)

sotsutan 卒単 'liczba zaliczeń potrzebnych do ukończenia studiów' ← *sotsugyō tan'i* 卒業単位 (Żeński Uniwersytet Baika w Ibaraki, pref. Osaka)

māsō マーソー 'generalna teoria marketingu' ← *māketingu sōron* マーケティング総論 (Uniwersytet Kōnan)

pankyō 般教 'zajęcia z nauczania ogólnego' ← *ippan kyōyō* 一般教養 (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

isshoku 一食 'stołówka na parterze' ← *ikkai no shokudō* 一階の食堂 (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

[14] H. Inoue, op. cit.

ryōkō りょうこう 'kurs kulinarny' ← *ryōri kōshūkai* 料理講習会 (Uniwersytet Kōnan)

tokuni 特ニ 'wychowanie dzieci wymagających szczególnej opieki' ← *tokubetsu na nīzu ga aru kodomo no kyōiku* 特別なニーズがある子供の教育 (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

c) Tworzenie akronimów

BGU ビージーユー 'Uniwersytet Bunkyō Gakuin' ← *Bunkyō Gakuin University* (org. *Bunkyō Gakuin Daigaku* 文京学院大学) (Uniwersytet Bunkyō Gakuin w Tokio)

*JK*ジェーケー 'licealistka' ← *joshi kōsei* 女子高生 (Żeński Uniwersytet Baika)

JD ジェーディー 'studentka' ← *joshi daigakusei* 女子大学生 (Żeński Uniwersytet Baika)

YDK ワイディーケー 'dziecko, które jak się postara, to potrafi' lub 'dziecko, które nawet jak się postara, to i tak nie potrafi' ← *yareba dekiru ko* やればできる子, albo *yatte mo dekinai ko* やってもできない子 (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

DD ディーディー'pojawić się na uczelni w nowym stylu, zadebiutować w nowym stylu' ← *daigaku debyū* 大学デビュー (Żeński Uniwersytet Baika)

KG ケージー 'kurs na nauczyciela w przedszkolu' (jap. *yōchien kyōin yōsei katei* 幼稚園教員養成課程) ← z ang. *kindergarten* 'przedszkole' (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

SFC エスエフシー 'kampus Shōnan Fujisawa Uniwersytetu Keiō' ← *Shōnan Fujisawa Campus* (Uniwersytet Keiō w Tokio)

d) Tworzenie hybryd językowych (połączenia elementu rodzimego oraz zapożyczenia)

furutan フル単 'uzyskanie zaliczenia ze wszystkich przedmiotów' ← *furu* フル z ang. *full* 'pełen' + kontrakcja jap. *tan'i* 単位 'zaliczenie' (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)
Wasedagāru 早稲田ガール 'zamożna studentka Uniwersytetu Waseda' ← nazwa prestiżowej uczelni *Waseda* 早稲田 + *gāru* ガール z ang. *girl* 'dziewczyna' (Uniwersytet Keiō)

Keiōbōi 慶應ボーイ 'zamożny student Uniwersytetu Keiō' ← nazwa prestiżowej uczelni *Keiō* 慶應+ *bōi* ボーイ z ang. *boy* 'chłopak' (Uniwersytet Keiō)

konpaGET コンパGET (czyt. *getto*) 'znalezienie chłopaka podczas imprezy' ← jap. kolokwializm *konpa* コンパ 'impreza' + ang. *to get* 'dostać, otrzymać' (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

Osobną kategorię wśród rzeczowników będą stanowić leksemy zapożyczone z języków obcych, przede wszystkim z języka angielskiego. Pod względem formalnym naśladują one postać oryginalną, która została przystosowana do japońskiego schematu zapisu oraz wymowy, natomiast pod względem semantycznym nadano im nowe znaczenia. Wśród nich znajdują się również leksemy japońskie, które zostały utworzone z angielskich morfemów lub całych wyrazów, na płaszczyźnie językoznawstwa japońskiego występujące pod nazwą *wasei eigo* 和製英語, dosł. 'angielski utworzony w Japonii' lub 'zjaponizowane wyrazy angielskie'[15].

[15] J. Zhang, K. Tamaoka, K. Hayakawa, *Wasei eigo no rikai ni okeru eigo oyobi nihongo no goi chishiki no eikyō* [Wpływ wiedzy leksykalnej z języka angielskiego oraz japońskiego na rozumienie *wasei eigo*], "Nihon Kyōka Kyōiku Gakkaishi", Nagoya 2014, Vol. 34, No. 4, s. 23.

afutā アフター 'iść razem na posiłek po zajęciach klubowych' ← z ang. *after* 'po' (Uniwersytet Kōnan)

basudasshu バスダッシュ 'biec na autobus jadący na kampus' ← *wasei eigo* będące połączeniem *basu* バスz ang. *bus* 'autobus' + *dasshu* ダッシュ z ang. *to dash* 'pędzić' (Żeński Uniwersytet Baika)

sēfu セーフ 'bezpieczny' (najczęściej odnośnie do sytuacji, w której osobie spieszącej się udało się zdążyć na autobus, zajęcia, egzamin etc.) ← z ang. *safe* 'bezpieczny' (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

ritān リターン 'powtarzanie przedmiotu' ← z ang. *return* 'powrót' (Uniwersytet Kōnan)

wanchan ワンチャン 'szanse są niewielkie, ale istnieją' ← *wasei eigo* będące kontrakcją wyrażenia *wan chansu* ワンチャンス z ang. *one chance* 'jedna szansa' (Uniwersytet Bunkyō Gakuin w Tokio)

chinpan チンパン 'bezmózgowiec, troglodyta' ← kontrakcja *chinpanjī* チンパンジー z ang. *chimpanzee* 'szympans' (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

hantā ハンター 'dziewczyna, która bierze inicjatywę w sprawach miłosnych' ← z ang. *hunter* 'łowca' (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

ōru オール 'przez całą noc (np. imprezować)' ← z ang. *all* 'wszystko, cały' (Żeński Uniwersytet Ochanomizu w Tokio)

toirā トイラー'osoba często chodząca do toalety, *kiblarz*' ← *wasei eigo* powstałe z połączenia kontrakcji zapożyczenia *toiretto* トイレットz ang. *toilet* 'toaleta' oraz sufiksu -ā, będącego odpowiednikiem ang. sufiksu *-er*, który służy m.in. do tworzenia nazw osób wykonujących określony zawód lub aktywność (np. *designer* 'projektant', *painter* 'malarz', *dancer* 'tancerz') (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

jearā ジェアラー 'osoba dojeżdżająca na kampus pociągami Japan Railways, *jearowiec*' ← *wasei eigo* powstałe z połączenia kontrakcji jap. wymowy skrótu *JR* ジェイアール 'Japońskie Koleje' (z ang. *Japan Railways*) oraz sufiksu *-ā* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

bairingāru バイリンガール 'studentka Wydziału Języków Obcych' ← haplologia słów *bairingaru* バイリンガル 'dwujęzyczny' i ガール *gāru* 'dziewczyna' z zachowaniem długości samogłoski drugiego elementu słowotwórczego (Uniwersytet Kansai w Suita)

2.2. Czasowniki

a) Tworzenie czasowników spółgłoskowych z rdzeniem japońskim

zakiru ザキる 'iść do sklepu *Daily Yamazaki*' ← kontrakcja nazwy sklepu całodobowego *Yamazaki* ヤマザキ + końcówka czasowników spółgłoskowych *-(r)u* (Żeński Uniwersytet Baika)

imoru イモる'nie mieć gustu, zachowywać się jak prostak' ← *imo* 芋 'ziemniak' + *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

haburu ハブる 'wykluczać kogoś z grona przyjaciół' ← kontrakcja czasownika *habuku* 省く 'omijać, eliminować, wyłączać' + *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

okeru オケる‘iść na karaoke’ ← kontrakcja rzeczownika *karaoke*カラオケ+ *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

kokuru 告る‘wyznawać miłość’ ← kontrakcja wyrażenia sinojapońskiego *kokuhaku* 告白 ‘wyznanie, przyznanie się’ + *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

deburu デブる‘tyć’ ← wyrażenie potoczneデブ ‘tłuścioch, grubas’ + *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

b) Tworzenie czasowników spółgłoskowych z rdzeniem zapożyczonym

chaperu チャペる ‘iść do kaplicy uniwersyteckiej’ ← haplologia leksemu *chaperu* チャペル z ang. *chapel* ‘kaplica’ oraz końcówki *-(r)u* (Uniwersytet Kansai Gakuin w Nishinomiya)

guguru ググる‘guglować, guglać’ ← kontrakcja samogłoski długiej w nazwie wyszukiwarki *gūguru* グーグル z ang. *Google* oraz haplologia z końcówką *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

chikiru チキる‘bać się’ ← kontrakcja rzeczownika *chikin* チキン z ang. *chicken* ‘kurczak’ (w mowie potocznej określenie kogoś strachliwego) + *-(r)u* (Uniwersytet Bunkyō Gakuin)

kopiru コピる ‘kopiować’ ← kontrakcja rzeczownika *kopī* コピー z ang. *copy* ‘kopia’ + *-(r)u* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

basuru バスる‘jechać autobusem’ ← *basu* バス z ang. *bus* ‘autobus’ + *-(r)u* (Japoński Żeński Uniwersytet)

joiru ジョイる ‘iść do centrum gier *Joy*’ ← *joi* ジョイ z ang. *Joy* + *-(r)u* (Uniwersytet Kōnan)

reporu レポる‘pisać jedno wypracowanie za drugim’ ← kontrakcja *repōto* レポート z ang. *report* ‘wypracowanie, sprawozdanie’ + *-(r)u* (Uniwersytet Kinki w Higashiōsaka)

2.3. Przymiotniki

a) Tworzenie przymiotników predykatywnych

heboi へボい ‘kiepski, słaby’ ← rdzeń przymiotnika niepredykatywnego *hebo* へぼ ‘kiepski, słaby, nieumiejętny, niezdarny’ + końcówka przymiotników predykatywnych *-i* (Uniwersytet Kōnan)

guroi グロい ‘dziwny, irytujący, ohydny’ ← kontrakcja zapożyczenia *gurotesuku* グロテスクz fr. *grotesque* ‘groteska, groteskowy’ + *-i* (Uniwersytet Keiō)

emoi エモい ‘emocjonalny, sentymentalny’ ← kontrakcja zapożyczenia *emōshonaru* エモーショナル z ang. *emotional* ‘emocjonalny, uczuciowy’ + *-i* (Uniwersytet Tenri w pref. Nara)

b) Tworzenie przymiotników niepredykatywnych

īji イージー ‘prosty (np. test, przedmiot do zaliczenia)’ ← zapożyczenie z ang. *easy* ‘łatwy, prosty’ (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

shibia シビア ‘trudny (np. test, przedmiot do zaliczenia)’ ← zapożyczenie z ang. *severe* ‘ostry, srogi, surowy’ (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

burū ブルー ‘zdołowany’ ← zapożyczenie z ang. *blue* ‘niebieski’ utworzone w nawiązaniu do ang. idiomu *to feel blue* ‘mieć złe samopoczucie, czuć się niewyraźnie’ (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

3. Główne procesy semantyczne zachodzące we współczesnej mowie japońskich studentów

Przedstawione pokrótce typowe modele słowotwórcze, które stosowane są w procesie tworzenia jednostek leksykalnych klasyfikowanych do kategorii *kyanpasu kotoba*, pokazują, iż jednym z głównych mechanizmów formułowania tego typu wyrażeń jest zabawa językiem standardowym. Watanabe w rozdziale *Gakusei no surangu* („Slang uczniów") podkreśla istotną rolę funkcji zabawowej (*asobi no kinō* 遊びの機能) języka młodzieży, która polega na czerpaniu przyjemności z możliwości wspólnego tworzenia i używania nowych form językowych przez uczestników tej samej grupy[16].

Na płaszczyźnie językoznawstwa japonistycznego figura stylistyczna zwana zabawą językową, grą słowną lub grą słów funkcjonuje pod nazwą *kotoba asobi* 言葉遊び 'zabawa językowa, zabawa słowna'[17]. Japońscy studenci uatrakcyjniają swoje życie na kampusie, ingerując nie tylko w samą formę wyrazów, ale również w ich treść. Poniżej wyróżnionych zostanie pięć najczęściej obserwowanych procesów semantycznych, które zachodzą w obrębie kategorii języka kampusowego: ekstensja semantyczna (jap. *imi kakuchō* 意味拡張)[18], redukcja semantyczna (jap. *imi shukushō* 意味縮小)[19], metafora (jap. *hiyu* 比喩 lub *metafā* メタファー)[20], metonimia (jap. *kan'yu* 換喩 lub *metonimī* メトニミー)[21], a także zasada ikoniczności (jap. *ruizōsei* 類像性)[22].

3.1. Ekstensja semantyczna (*imi kakuchō* 意味拡張)

Ekstensja semantyczna, zwana również neosemantyzacją, jest typem zmiany semantycznej[23], który polega na dodaniu istniejącemu wyrazowi nowego znaczenia, najczęściej będącego w bezpośrednim lub niebezpośrednim związku z jego pierwotnym znaczeniem, a więc na rozszerzeniu zakresu semantycznego wyrazu.

---

[16] T. Watanabe, *Ingo no sekai. Shūdango e no izanai* [Świat języka tajnego. Wprowadzenie do języka grup], Tokio 1981, s. 179.

[17] J. Nagase, op. cit., s. 1.

[18] Y. Matsumoto, *Ninchi imiron* [Semantyka kognitywna], [w:] *Ninchi gengogaku nyūmon* [Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego], 2003, t. 3.

[19] M. Nakazato, *Onomatope no imi shukushō. „Wakuwaku" o rei ni* [Redukcja semantyczna onomatopej. Na przykładzie wyrażenia *wakuwaku*], Wydawnictwo Uniwersytetu Jōetsu 2004.

[20] M. Yamanashi, *Hiyu to rikai* [Metafora i zrozumienie], Tokio 1988; idem, *Ninchi bunpōron* [Teoria gramatyki kognitywnej], Tokio 1995.

[21] Ibidem.

[22] M. K. Hiraga, *Metaphor and Iconicity. A Cognitive Approach to Analysing Texts*, New York 2005; idem, *Ruizōsei ga tsunagu kantekusutosei ni tsuite no ikkōsatsu. Bashō no haiku o megutte* [Relacja ikoniczności i intertekstualności na podstawie analizy *haiku* Matsuo Bashō], Repozytorium Uniwersytetu Rikkyō 2017.

[23] S. Ullmann, *Semantics: An Introduction to the Science of Meaning*, Oxford 1962.

Nadawanie nowych znaczeń wyrazom wynika z ich niejednoznaczności (jap. *tagisei* 多義性 'polisemia, wieloznaczność')[24], a w konsekwencji z faktu, iż ingerencja w warstwę semantyczną wyrazu jest procesem mniej skomplikowanym niż ingerencja w jego strukturę.

W przypadku mowy japońskich studentów każda propozycja nowego znaczenia stanowi jedynie innowację językową, która nie wpływa w sposób zasadniczy na normę. Ze względu na to, iż jest przyjęta i stosowana w wąskim gronie, ma znikome szanse na wydostanie się poza granicę języka kampusowego i funkcjonowanie w języku standardowym. Niemniej jednak nierzadko nadane w rezultacie neosemantyzacji nowe znaczenia wyrazów utrzymują się długotrwale w mowie studentów, gdyż wiernie obrazują fragment życia na kampusie.

rainichi 来日 'dojeżdżanie na kampus Hiyoshi w celu zaliczenia zaległego kursu' ← *rai* 来 'przybycie' + *nichi* 日 'dzień' (pierwszy znak w zapisie nazwy własnej *Hiyoshi*日吉). W standardowej japońszczyźnie istnieje wyrażenie *rainichi* 来日 'przybycie do Japonii, wizyta w Japonii'. Zauważamy, iż nadanie temu wyrażeniu nowego znaczenia wynika ze zbieżności znaków *kanji* (Uniwersytet Keiō)

zainichi 在日 'przebywanie na kampusie *Hiyoshi* w celu powtórzenia pierwszego roku studiów' ← *zai* 在 'jest, przebywa w' + *nichi* 日 'dzień' (pierwszy znak w zapisie nazwy własnej *Hiyoshi*日吉). W standardowej japońszczyźnie istnieje wyrażenie *zainichi* 来日 'przebywanie w Japonii, stacjonowanie w Japonii'. Analogicznie do powyższego przykładu nadanie wyrażeniu nowego znaczenia wynika ze zbieżności zapisu (Uniwersytet Keiō)

chājā チャージャー 'osoba odpowiedzialna za pobieranie opłat' ← *chāji* チャージ 'opłaty' + sufiks -ā (z ang. *-er*). W standardowej japońszczyźnie zapożyczenie *chājā* チャージャー służy wyłącznie do określania ładowarki (z ang. *charger*) (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

wanchan ワンチャン 'szanse są niewielkie, ale istnieją' ← kontrakcja wyrażenia *wan chansu* ワンチャンスz ang. *one chance* 'jedna szansa'. W standardowej japońszczyźnie funkcjonuje wyrażenie *wanchan* わんちゃん będące potocznym określeniem psa (jap. *inu* 犬). Nawiązanie w mowie potocznej studentów do tego wyrażenia opiera się wyłącznie na odpowiedniości akcentu (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

ponyo 本女 'studentka Japońskiego Żeńskiego Uniwersytetu w Tokio' ← w wyniku kontrakcji nazwy własnej uczelni *Nihon Joshi Daigaku* 日本女子大学 powstało wyrażenie *ponjo* 本女 nazywające studentki tejże uczelni. W rezultacie gry językowej nastąpiła substytucja wygłosowego *jo* na *nyo* wynikająca z możliwości odczytania znaku 女 na kilka sposobów i wprowadzono wymowę *ponyo*. Nawiązuje ona do tytułowej bohaterki animacji Hayao Miyazakiego, rybki *Ponyo* (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

majikku マジック 'znalezienie sobie chłopaka/dziewczyny' ← zapożyczenie z ang. *magic* 'magia'. W mowie studentów występuje w towarzystwie nazw festiwali i świąt uniwersyteckich, np. *gogatsu majikku* 五月マジック 'znalezienie miłości podczas święta studentów obchodzonego w maju' albo *gaigosai majikku* 外語際マジック 'znalezienie miłości podczas juwenaliów' (Uniwersytet Języków Obcych w Tokio)

[24] Y. Matsumoto, op. cit.

nyūin 入院 'dostanie się na studia podyplomowe' ← kontrakcja frazy *daigakuin ni nyūgaku suru* 大学院に入学する'iść na studia podyplomowe'. W standardowej japońszczyźnie wyrażenie 入院する oznacza 'być hospitalizowanym'. Nadanie temu wyrażeniu nowego znaczenia w mowie studentów wynika wyłącznie ze zbieżności znaków *kanji* (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

bijo 美女 'studentka sztuk pięknych' ← kontrakcja wyrażenia *bijutsu senkō joshi* 美術専攻女子 'studentka na kierunku sztuk pięknych'. W standardowej japońszczyźnie wyraz *bijo* 美女 stanowi określenie pięknej dziewczyny (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

egui エグい'trudny, skomplikowany (np. test, przedmiot do zaliczenia)' ← nadanie nowego znaczenia przymiotnikowi predykatywnemu *egui* えぐい, który pierwotnie służył do opisywania drażniącego, zasadowego smaku (Uniwersytet Keiō)

3.2. REDUKCJA SEMANTYCZNA (*IMI SHUKUSHŌ* 意味縮小)

Redukcja semantyczna, zwana również restrykcją semantyczną (*semantic restriction*), polega na ograniczeniu zakresu semantycznego, czyli ogółu znaczeń wyrazu. Innymi słowy, jest to proces zawężania znaczenia wyrazu. Ullmann wyróżnia trzy aspekty zmiany znaczenia (*semantic change*): przyczynę zmiany, naturę zmiany oraz konsekwencję zmiany, i definiuje zawężenie znaczenia (*narrowing of meaning*) jako jedną z konsekwencji zmiany semantycznej[25].

W przypadku *kyanpasu kotoba* często spotykamy się z leksemami, które w mowie standardowej występują w znaczeniu ogólniejszym, ale zostają zapożyczone do codziennej komunikacji studentów i zaczynają funkcjonować w znaczeniu węższym, obrazującym jakiś skrawek rzeczywistości życia i studiowania na kampusie.

tozan 登山 'iść na kampus' ← redukcja semantyczna japońskiego wyrażenia *tozan* 登山 'wchodzić na górę, wspinać się' stosowana przez studentów w odniesieniu do czynności przychodzenia na kampus uczelni, która jest usytuowana na wysokim wzgórzu (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

gezan 下山 'wracać do domu z kampusu' ← redukcja semantyczna japońskiego wyrażenia *gezan* 下山 'schodzić z góry' stosowana przez studentów w odniesieniu do czynności opuszczania kampusu, który jest położony na wysokim wzgórzu (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

nigeru 逃げる 'uciekać z zajęć' ← w mowie studentów występuje w wyrażeniach typu *pīnige* ピー逃げ 'odbić się i zwiać' (dosł. 'ucieczka po zrobieniu *pii* na czytniku'). W standardowej japońszczyźnie czasownik *nigeru* 逃げる służy generalnie do określania czynności uciekania (Żeński Uniwersytet Baika)

yabai やばい, *yabē* やべー, *yabe'* やべっ 'czadowe, świetne' ← w standardowej japońszczyźnie potocznej przymiotnik *yabai* やばい występuje przede wszystkim w negatywnym znaczeniu, m.in. 'straszny, problematyczny, wątpliwy, niebezpieczny, ryzykowny'. Niemniej jednak w mowie młodzieżowej stosuje się go najczęściej do wyrażenia pozytywnych emocji i wrażeń, w miejscu takich przymiotników jak *subarashii* 素晴らしい

[25] S. Ullmann, op. cit.

‘świetny’, *kakkoii* カッコいい ‘atrakcyjny, świetny’, *suteki* 素敵 ‘wspaniały, cudowny’, *sugoi* すごい ‘wspaniały, fantastyczny, niesamowity’ (Uniwersytet Keiō)

chekku appu チェックアップ ‘upewnić się, że miejsce siedzące w pociągu jest wolne, zanim się do niego wsiądzie, i natychmiast je zająć’ ← redukcja semantyczna zapożyczenia *chekku appu* チェックアップ z ang. *check-up* ‘skan, analiza, sprawdzenie, przegląd’ (Uniwersytet Kinki)

3.3. Metafora (*hiyu* 比喩)

Metafora jest jednym z tropów semantycznych determinujących powstanie zmiany semantycznej. Hiraga zauważa, iż metafora pozwala na zrozumienie względnie abstrakcyjnych i nieuporządkowanych treści (formalnie zwanych domenami docelowymi, ang. *target domain*s) za pomocą odniesienia do bardziej konkretnych i ustrukturyzowanych zjawisk (domen źródłowych, ang. *source domains*)[26].

Zastosowanie metafory w mowie studentów opiera się przede wszystkim na wyszukaniu podobieństwa między konceptem ogólnym a konceptem odzwierciedlającym życie na kampusie. W konsekwencji wyraz pochodzący z języka standardowego zostaje przez studentów użyty w znaczeniem przenośnym. W przypadku mowy studentów obrazuje to przedstawiony poniżej japoński czasownik *tobu* 飛ぶ ‘latać, skakać’, będący potocznym określeniem ucieczki z zajęć. Stanowi to konsekwencję kojarzenia czynności „wagarowania” z ucieczką, możliwością wydostania się na wolność, a także odlotem w wolną przestrzeń.

Poniższe przykłady pokazują również, iż częstym narzędziem towarzyszącym procesom metaforyzowania jest sarkazm, ironia (jap. *hiniku* 皮肉).

kyanseru キャンセル ‘wagarować’ ← od ang. *cancel* ‘anulować’ oraz *jugyō o tobu* 授業をとぶ ‘odlecieć z zajęć, wagarować’ ← czasownik *tobu* 飛ぶ‘latać, skakać’ w mowie studentów stanowi przenośnię uciekania z zajęć, bezzasadnej nieobecności na zajęciach jako konsekwencji wolnego wyboru studenta (Uniwersytet Waseda)

chinpan チンパン ‘małpiszon, głupek, troglodyta’ ← kontrakcja zapożyczenia *chinpanjī* チンパンジー z ang. *chimpanzee* ‘szympans’. W tym wypadku wyrażenie oznaczające w języku japońskim szympansa użyte jest w znaczeniu niedosłownym, odnoszącym się do osoby, która w przekonaniu studentów zachowuje się w sposób bezmyślny, a w konsekwencji podejrzany i nieprzystający do otoczenia (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

kami 神 ‘bosko, boski’ ← w języku standardowym rzeczownik *kami* 神jest określeniem boga lub bóstwa. W mowie studentów występuje jako przymiotnik lub przysłówek i służy do opisywania wyjątkowo pozytywnego stanu duchu, ogromnej przyjemności i wielkiego szczęścia, np. *maji kami* マジ神 ‘mega bosko’. Metaforyczne odniesienie do bóstwa motywowane jest utożsamianiem radości z najwyższym poziomem stanu ducha, jaki człowiek próbuje osiągnąć (Uniwersytet Bunkyō Gakuin)

---

[26] M. K. Hiraga, *Metaphor and Iconicity…*, op. cit., s. 5.

ichihime 一姫 'księżniczka z pierwszego roku' ← sarkastyczne określenie studentki pierwszego roku, która ze względu na młody wiek i brak orientacji w sprawach życia studenckiego uznawana jest za niedoświadczoną i jeszcze nieskażoną życiem na kampusie (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

sanbaba 三ババ 'starucha z trzeciego roku' oraz *yonbaba* 四ババ 'starucha z czwartego roku' ← pejoratywne określenie studentek trzeciego i czwartego roku, które ze względu na długi staż przebywania na uczelni porównuje się w sposób sarkastyczny i obraźliwy do kobiet w podeszłym wieku (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

gyangu ギャング 'członkowie sekcji amerykańskiego futbolu' ← z ang. *gang* 'gang, zorganizowana grupa przestępcza'; ironiczne określenie członków szkolnej drużyny futbolowej, które umotywowane jest przede wszystkim ich charakterystyczną aparycją, muskulaturą, stylem zachowania, ubioru i mowy (Uniwersytet Kōnan)

3.4. METONIMIA (*KAN'YU* 換喩)

Metonimia jest tropem semantycznym, który polega na zastąpieniu nazwy jakiegoś zjawiska inną nazwą, pozostającą z tym zjawiskiem w stałej i uchwytnej relacji. Itō, omawiając zjawisko metafory w języku młodzieży, zauważa, iż tworzenie metonimii polega na dostrzeżeniu i skupieniu się na sednie tego, co próbuje się zakomunikować[27].

Yamanashi podkreśla, iż związki zachodzące między pojęciami i przedmiotami, które zostają wyrażone metonimicznie, opierają się przeważnie na zasadzie sąsiedztwa (jap. *kinsetsusei* 近接性 lub *rinsetsusei* 隣接性). Wymienia on funkcjonujące w języku japońskim rodzaje metonimii, takie jak metonimia autora (zamiast nazwy dzieła), metonimia miejsca (zamiast nazwy osoby wykonującej czynność), metonimia pojemnika (zamiast zawartości), metonimia składnika (zamiast produktu), metonimia przedmiotu (zamiast podmiotu), metonimia części (zamiast całości) etc.[28] W *kyanpasu kotoba* dominuje ostatni z wymienionych rodzajów metonimii (jap. *bubun de zentai* 部分で全体, dosł. 'całość częścią'). Zamiennie stosowana, w japońskim środowisku studenckim polega ona przede wszystkim na odsyłaniu do bardziej ogólnego zjawiska za pośrednictwem nazwy wybranej części, która występuje w bliskiej relacji z całością i ją w sposób wyrazisty określa.

kuriage 繰り上げ 'zerówka' ← stanowi semantyczną zamiennię wyrażenia *kuriage shiken* 繰り上げ試験 'egzamin pisany z wyprzedzeniem/przed terminem'. Samodzielny leksem *kuriage* 繰り上げ ma znaczenie bardziej ogólne i opisuje działania i aktywności, które wykonywane są z wyprzedzeniem, np. *kuriage tōsen* 繰り上げ当選 'elekcja

[27] M. Itō, *Wakamono kotoba to hiyu* [Język młodzieży i metafora], "Kyushu International University Studies of Liberal Arts" 2010, No. 16 (3), s. 10: メトニミーは目立ったところに注目し、細部を捨てることで、無駄のない簡潔な表現となる。(Metonimī wa medatta tokoro ni chūmoku shi, saibu o suteru koto de, muda no nai kanketsu na hyōgen to naru. / „Metonimia to zwięzłe i rzeczowe wyrażenie, które powstaje przez dostrzeżenie tego, co się wyróżnia, i odrzucenie szczegółów").

[28] M. Yamanashi, *Ninchi bunpōron*, op. cit., s. 23.

poprzez dyskwalifikację przeciwników', *kuriage tōhyō* 繰上げ投票 'przyśpieszone głosowanie' (Uniwersytet Kōnan)

afutā アフター'wspólne wyjście na posiłek po zajęciach klubowych' ← redukcja semantyczna zapożyczenia *afutā* アフター z ang. *after* 'później, potem', która jednocześnie stanowi wyrażenie metonimiczne odnoszące się do wykonywania określonej czynności po skończeniu zajęć w klubie (Uniwersytet Kōnan)

zemi ゼミ 'pójście na seminarium' ← kontrakcja ciągu wyrazowego *zemi no tame ni daigaku ni iku koto* ゼミのために大学に行くこと 'pójście na kampus powodowane koniecznością uczestniczenia w seminarium'. Zauważamy, iż wyraz *zemi* ゼミ, który w standardowej japońszczyźnie stanowi skrót nazwy *seminarium*, w tym wypadku jest zamiennią służącą do skrótowego opisania całego aktu pójścia na uczelnię z obowiązku uczestniczenia w określonych zajęciach (Uniwersytet Kōnan)

yama 山 'góra' ← kontrakcja ciągu wyrazowego *yama no ue ni aru daigaku no koto* 山の上にある大学のこと 'uczelnia znajdująca się na górze'. W mowie studentów Uniwersytetu Pedagogicznego w Osace określenie *góra* nie odnosi się do ogółu łańcuchów górskich, ale do konkretnego kompleksu kampusowego, który jest usytuowany na wysokim wzgórzu (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

gezaru げざる'kończyć zajęcia i wracać do domu' ← kontrakcja od czasownika *gezan suru* 'schodzić z góry' 下山する. W mowie studentów oznacza powrót do domu po zakończonych zajęciach. W tym wypadku ponownie zastosowano skrót myślowy, który zrozumiały jest wyłącznie dla studentów uczelni, której kampus znajduje się na wzgórzu (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

3.5. Ikoniczność (*ruizōsei* 類像性)

Ikoniczność jest przedmiotem zainteresowania językoznawców kognitywnych. Zasada ta opiera się na odpowiedniości formy i treści, a zatem na bezpośrednim podobieństwie między strukturą pojęciową i formą wyrażenia językowego[29]. We współczesnej japońszczyźnie można doszukiwać się ikoniczności na różnych poziomach języka – na poziomie znaku, dźwięku, morfemu, wyrazu oraz zdania[30]. Hiraga dostrzega, iż na poziomie bardziej złożonych (pod względem formalnym i pragmatycznym) struktur językowych w japońszczyźnie obowiązuje zasada *more meaning is more form* (więcej znaczenia to więcej formy)[31]. Zauważamy, że chociaż nie jest to zasada absolutna, na płaszczyźnie japońskiej grzeczności językowej dłuższe, bardziej rozbudowane morfologicznie formy uznaje się za posiadające większy ładunek grzeczności[32].

---

[29] E. Tabakowska, *Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*, Kraków 1995, s. 78.

[30] P. Duc, *Ikoniczność jako cecha języka japońskiego* [w:] *Ikoniczność w języku, literaturze i przekładzie*, red. E. Tabakowska, N. Palich, A. Nowakowski, Kraków 2013, s. 19–24.

[31] M. K. Hiraga, *Metaphor and Iconicity...*, op. cit., s. 186.

[32] Por. *iru* いる'być' i *irassharu* いらっしゃる 'raczyć być', *yasumu* 休む 'wypoczywać' i *yasumasete itadaku* 休ませていただく 'pozwolić sobie na odpoczynek' itp.

W komunikacji japońskich studentów można zauważyć proces odwrotny – częste omijanie morfemów aprecjatywnych i modestywnych, a także posługiwanie się kontrakcjami utartych zwrotów grzecznościowych służy z jednej strony nadaniu większego tempa komunikacji (*kaiwa sokushin* 会話促進 'przyśpieszenie konwersacji'), a z drugiej wyrażeniu mniejszego dystansu, swobody obyczajów i koleżeńskich relacji[33] (*rentai* 連帯'solidaryzowanie', *kanshō* 緩衝 'buforowanie')[34].

chiwa' ちわっ 'doberek!' ← kontrakcja formy powitalnej *konnichi wa* こんにちは 'dzień dobry' (Uniwersytet Kōnan)

otsu 乙 'narka' ← kontrakcja formy pożegnalnej *o-tsukare-sama deshita* おつかれ様でした 'dziękuję za twój trud' (w wiadomościach pisemnych zapisywana za pomocą znaku *kanji* 乙 czyt. *otsu*, którego oryginalne znaczenie to 'drugi, późniejszy') (Żeński Uniwersytet Ochanomizu)

aza あざ, *azāsu* あざーす 'dzięks' ← kontrakcje formy podziękowania *arigatō gozaimasu* ありがとうございます 'bardzo dziękuję' (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

onegā おねがー 'proszę!' ← kontrakcja formy proszenia *o-negai shimasu* お願いします 'uprzejmie proszę' (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

ā ne あーね 'jasne' ← kontrakcja *aizuchi*[35] *ā*, *naruhodo ne* ああ、なるほどね 'a no tak, jasne, racja' (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

sore na それな 'no tak' ← dialektalny odpowiednik wyrażenia *sō da ne* 'racja, no tak, rzeczywiście' z partykułą *na* な charakterystyczną dla dialektów regionu Kansai (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

ryo りょ 'zrozumiane, jasne' ← kontrakcja formy afirmacji *ryōkai shimasu* 了解します 'oczywiście, zrozumiałem/ -am' (Japoński Żeński Uniwersytet w Tokio)

ari あり[36] 'zgoda, OK' ← forma afirmacji stosowana w odpowiedzi na jakąś propozycję, najczęściej w krótkich dialogach typu: – *Kyō, karaoke ni iku?* 今日、カラオケに行く? – *Ari.* あり '– Idziemy dziś na karaoke? – Dobra.' (Uniwersytet Pedagogiczny w Osace)

---

[33] Wyrażone za pomocą form grzecznościowych relacje pomiędzy ludźmi opisuje metafora konceptualna *deference is distance* 'szacunek jest dystansem' (zob. M. K. Hiraga, *Metaphor and Iconicity...*, op. cit.). W konsekwencji zmniejszenie dystansu może z jednej strony sugerować mniejszy stopień grzeczności, ale z drugiej strony może być oznaką większego stopnia zażyłości między uczestnikami komunikatu.

[34] A. Yonekawa, *Wakamonogo o kagaku suru*, op. cit., s. 15.

[35] *Aizuchi* 相槌 to połączenia dźwiękowe oraz wyrażenia, które służą do obrazowania stanów emocjonalnych, między innymi zadziwienia, podziwu, zastanowienia, a także woli mówiącego, głównie afirmacji. Spełniają one funkcję fatyczną, czyli służą przede wszystkim do podtrzymywania kontaktu między mówiącymi.

[36] Pochodzenie tego wyrażenia nie jest jednoznacznie ustalone, ale zgodnie z opiniami japońskich studentów może ono stanowić skrót formy adresatywnej czasownika *aru* ある 'być' → *arimasu* あります i występować w jego znaczeniu potocznym 'do zaakceptowania, w porządku, przejdzie'.

Podsumowanie

W niniejszym artykule zostały przedstawione najbardziej typowe procesy słowotwórcze oraz semantyczne towarzyszące tworzeniu licznych kolokwializmów, które cieszą się popularnością we współczesnym środowisku studenckim w Japonii. Bogactwo i dynamika takiego słownictwa są świadectwem kreatywności językowej młodych Japończyków, którzy w rezultacie bawienia się językiem standardowym tworzą neologizmy, skrótowce, abrewiacje, a także innowacyjne czasowniki spółgłoskowe oraz przymiotniki z rdzeniem zapożyczonym, które mają odzwierciedlać życie na kampusie uczelni, a także umilać konwersację, skracać czas poświęcony na tworzenie i przyswajanie komunikatu, stanowić swoisty szyfr zrozumiały jedynie w zamkniętym kręgu oraz pogłębiać świadomość grupową studentów.

Krótka analiza najważniejszych procesów semantycznych pozwala dostrzec, iż studenci umiejętnie posługują się metaforą i metonimią jako narzędziami nadawania dodatkowych znaczeń jednostkom pierwotnie funkcjonującym w języku standardowym. Ponadto, niektóre wyrażenia, tj. skrótowe formy powitań, pożegnań oraz podziękowań, a także kontrakcje japońskich wykrzykników, ilustrują w sposób ikoniczny wzajemne relacje oraz atmosferę panującą na uczelni.

Formy języka kampusowego należy uznać za istotny aspekt rozważań językoznawczych, gdyż odzwierciedlają one różne sfery życia studenckiego, stanowiąc manifestacje postaw, uczuć i wartości japońskich studentów. Współczesna młodzież w procesie tworzenia *kyanpasu kotoba* umiejętnie posługuje się humorem, ironią oraz sarkazmem do wyrażenia swojego nastawienia do otoczenia. Młodzi ludzie częstokroć przekazują sobie zaszyfrowaną informację albo wyrażają się w sposób skrótowy, a nawet niedbały, ale ze świadomością, iż takie zachowania nie urażają uczuć odbiorcy, gdyż ograniczają się do zamkniętej grupy, której członków łączą wspólne cele i oczekiwania. Zachowania językowe studentów pokazują również, że możliwość współtworzenia życia na kampusie daje młodym ludziom przywilej aktywnego działania na płaszczyźnie językowej.

Efektem tej działalności są zaprezentowane w niniejszym artykule przykłady mowy studenckiej, które ze względu na ograniczenia przynależności, miejsca oraz czasu stanowią innowacyjne, ale przede wszystkim dynamiczne i stosunkowo krótkotrwałe narzędzia młodzieżowej komunikacji i ekspresji.

The Analysis of Word-formative and Semantic Processes Occurring in Current Japanese Students Language, known as *Gendai Kyanpasu Kotoba*

Abstract

The aim of this paper is to introduce the problem of *gendai kyanpasu kotoba* ‘contemporary students language’ in Japan and to analyze major semantic and word-formative processes occurring within this c (Jap. *wakamono kotoba*).

In the introductory part, Japanese students speech is presented as a multi-perspective issue. The tendency to form neologisms and contractions that illustrate different aspects of students every-day life and their campus activities is assumed as a common phenomenon and observed in the Polish academic ground as well.

In the second part, the etymology and the major methods of defining *kyanpasu kotoba* are presented. The category of students language is introduced here as a sociolect and also as a part of current vogue language.

In the next part, the most known examples of nouns, verbs and adjectives which are recently formed by Japanese students are presented in order to illustrate main word--formative processes occurring in the category of *kyanpasu kotoba.*

The major semantic processes, such as semantic extension, semantic reduction, metaphorization, metonymization and iconicity observed in students speech are also described in order to present the most common methods of *kotoba asobi* 'playing with words' and *imi asobi* 'playing with the meaning'.

In the last part, *kyanpasu kotoba* are described as a common linguistic issue, which is restricted by the time, place and belongingness and consequently, cannot be regarded as a serious threat to the standard Japanese language.

Keywords

students' language, youth language, metaphor, metonymy, semantic extension, iconicity, neologisms, abbreviations and acronyms

Bibliografia

1. Chaciński B., *Wypasiony słownik najmłodszej polszczyzny*, Kraków 2003.
2. Duc P., *Ikoniczność jako cecha języka japońskiego* [w:] *Ikoniczność w języku, literaturze i przekładzie*, red. E. Tabakowska, N. Palich, A. Nowakowski, Kraków 2013, s. 19–24.
3. Harada K., *Hitotsubashi Daigaku kyanpasu kotoba chōsa* [Badania nad językiem kampusowym na Uniwersytecie Hitotsubashi], „Hitotsubashi University Repository", Tokio 2013, No. 4, s. 109–121.
4. Hiraga M. K., *Metaphor and Iconicity. A Cognitive Approach to Analysing Texts*, New York 2005.
5. Hiraga M. K., *Ruizōsei ga tsunagu kantekusutosei ni tsuite no ikkōsatsu. Bashō no haiku o megutte* [Relacja ikoniczności i intertekstualności na podstawie analizy *haiku* Matsuo Bashō], Repozytorium Uniwersytetu Rikkyō 2017.
6. Igarashi Y., *Nihonjin gakusei no wasei eigo ni kan suru ninshiki chōsa to sono hōkoku* [Raport z badań na temat percepcji zjawiska *wasei eigo* przez japońskich studentów], "Mukogawa Literary Review" 2013, No. 50, s. 21–35.
7. Itō M., *Wakamono kotoba to hiyu* [Język młodzieży i metafora], "Kyushu International University Studies of Liberal Arts" 2010, No. 16 (3), s. 1–20.
8. Matsumoto Y., *Ninchi imiron* [Semantyka kognitywna], [w:] *Ninchi gengogaku nyūmon* [Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego], 2003, t. 3.
9. Nagase J., *Kyanpasu kotoba no zōgohō* [Reguły tworzenia języka kampusowego], "Senshū kokubun", Tokio 1992, No. 50, s. 1–11.
10. Nakazato M., *Onomatope no imi shukushō. „Wakuwaku" o rei ni* [Redukcja semantyczna onomatopej. Na przykładzie wyrażenia *wakuwaku*], Wydawnictwo Uniwersytetu Jōetsu 2004.

11. Satō T., *Jakunensō no hōgen shiyō. Gakkō hōgen* [Użycie dialektu przez młodzież. Dialekt szkolny], "Kyōai Gakuen University. Research Notes" 2012, No. 12, s. 17–30.
12. Satō T., *Wakamono no hōgen ni miru gengo henka. Gunma-ken no shinhōgen o rei ni* [Zmiana językowa obserwowana w dialekcie młodzieży. Na przykładzie „nowego dialektu" prefektury Gumna], "Kyōai Gakuen University. Research Notes" 2008, No. 8, s. 219–233.
13. Shibata T., *Shakai gengogaku no kadai* [Zagadnienia socjolingwistyczne], Tokio 1978.
14. Tabakowska E., *Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*, Kraków 1995.
15. Tabakowska E., *Ikoniczność znaku – słowo, przedmiot, obraz, gest*, Kraków 2006.
16. Ullmann S., *Semantics: An Introduction to the Science of Meaning*, Oxford 1962.
17. *Wakai josei no kotoba* [Język młodych kobiet], "Nihongogaku", Tokio 1994, Vol. 13, No. 11.
18. Watanabe T., *Ingo no sekai. Shūdango e no izanai* [Świat języka tajnego. Wprowadzenie do języka grup], Tokio 1981.
19. Yamanashi M., *Hiyu to rikai* [Metafora i zrozumienie], Tokio 1988.
20. Yamanashi M., *Ninchi bunpōron* [Teoria gramatyki kognitywnej], Tokio 1995.
21. Yarimizu K., *Shutoken no gengo no jittai to dōkō ni kansuru kenkyū. Zenkoku wakamonogo chōsa chizushū* [Badania nad aktualną sytuacją oraz trendami w języku okręgu stołecznego. Język młodzieży całego kraju – prezentacja wyników na mapach], Tokio 2013.
22. Yonekawa A., *Gendai wakamono kotoba kō* [Rozważania nad współczesnym językiem młodzieży], Tokio 1996.
23. Yonekawa A., *Shūdango no kenkyū* [Badania nad językiem zbiorowości], Tokio 2009.
24. Yonekawa A., *Wakamono kotoba jiten* [Słownik języka młodzieżowego], Tokio 1997.
25. Yonekawa A., *Wakamonogo o kagaku suru* [Badając język młodzieży], Tokio 1998.
26. Zhang J., Tamaoka K., Hayakawa K., *Wasei eigo no rikai ni okeru eigo oyobi nihongo no goi chishiki no eikyō* [Wpływ wiedzy leksykalnej z języka angielskiego oraz japońskiego na rozumienie *wasei eigo*], "Nihon Kyōka Kyōiku Gakkaishi", Nagoya 2014, Vol. 34, No. 4, s. 23–32.

Strony internetowe

1. Inoue H., Ōsaka Kyōiku Daigaku kyanpasu kotoba [Język kampusowy Uniwersytetu Ōsaka Kyōiku], 2000, [online] http://www.osaka-kyoiku.ac.jp/~inoue/hougen.index/kyanpasukotoba/16gairaigo.htm [dostęp: 2.09.2017].
2. *Kōbe Gakuin Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* [Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Kōbe Gakuin], 2009, [online] http://www.human.kobegakuin.ac.jp/~noda/dic2009/home.html [dostęp: 10.10.2017].
3. *Kōnan Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* [Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Kōnan], [online] http://ha8.seikyou.ne.jp/home/wexford/newpage100.htm [dostęp: 10.09.2017], wersja internetowa na podstawie słownika wydanego w 1992 roku.
4. Koyano T., *Joshi daigakusei no kyanpasu kotoba* [Język kampusowy studentek uczelni wyższych], "Nihongogaku" 1994, No. 13 (10), [online] http://www001.upp.so-net.ne.jp/ketoba/joshidaigakusei.htm [dostęp: 20.08.2017].
5. Koyano T., *Wakamono kotoba to Nihongo kyōiku* [Język młodzieży a nauczanie języka japońskiego], 2007, [online] http://www001.upp.so-net.ne.jp/ketoba/wakamonokotobatoNihongokyouiku.htm [dostęp: 5.10.2017].
6. Nakatō Y., *Kyanpasu kotoba kenkyū no kore made to kore kara* [Badania nad językiem kampusowym do teraz i od teraz], 2003, [online] http://ha8.seikyou.ne.jp/home/wexford/19ynkt.pdf [dostęp: 10.09.2017].

7. *Ritsumeikan Daigaku kyanpasu kotoba jiten* [Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Ritsumeikan], 2009, [online] http://www.eng.ritsumei.ac.jp/asao/courses/seminar/dict/rits_dict.html [dostęp: 15.09.2017].
8. Suetani R., *Zōgohō to shiyō jittai kara miru kyanpasu kotoba no kenkyū* [Badania języka kampusowego z perspektywy tworzenia oraz aktualnego użycia], 2014, [online] http://www.osaka-kyoiku.ac.jp/~kokugo/nonami/2013soturon/sueyosi.htm [dostęp: 12.12.2017].
9. *Waseda Daigaku no kyanpasu kotoba jiten* [Słownik języka kampusowego Uniwersytetu Waseda], 1997, [online] http://www.f.waseda.jp/uenok/kenkyu/campus/campus.html [dostęp: 15.09.2017].